

Viljan tuoresäilöntä antaa mahdollisuuden korjata puitava jyväsato paremmissa olosuhteissa myös käytettäessä myöhäisempiä lajikkeita tai epäsuotuisina kasvukausina. Tuoresäilötty vilja sopii hyvin seosrehuruokintaan, koska se lajittuu kuivaa viljaa vähemmän ja tarve lisätä seokseen vettä jää pienemmäksi. Tuoresäilötty vilja ei myöskään pölyä kuten kuivattu. Kuivaukseen verrattuna säästetään investointi- ja polttoainekustannuksia. Puintikosteus vaikuttaa sekä käytettävän menetelmän että säilöntäaineen valintaan. Koska jyvien kosteus alenee tuleentumisvaiheessa nopeasti, kosteutta kannattaa seurata jatkuvasti eri eristä. Kosteusmittarin kalibrointi on tarkistettava. Tuoresäilötyn viljan kuiva-aineen koostumus ja rehuarvot ovat käytännössä samoja kuin kuivatulla viljalla. Ruokintakäytössä on tärkeää analysoida kuiva-ainepitoisuus ruokintavaiheessa. Näin käyttö määrä kg/pv pystytään laskemaan ruokintasuunnitelmaan oikein. Jyrsijöiden ja lintujen torjunta on tärkeää eläintautiriskien hallitsemiseksi.

Murskesäilönnän periaatteet

Murskesäilötävä vilja voidaan puida jo 30-45 % kosteudessa. Alle 25-30 % puintikosteus lisää säilönnän haastavuutta ja homeiden aiheuttaman pilaantumisen riskiä. Suhteellisen kuivana puidun viljan sekaan voi myös lisätä vettä. Toisaalta kosteuden ollessa noin yli 30 % murskesäilötty vilja jäätyy. Murskeviljan säilyminen perustuu hapettomuuteen, happamuuteen ja hygieniaan kuten säilörehun teossa. Puinnin jälkeen jyvät murskataan valssimyllyllä ja niihin sekoitetaan säilöntäainetta. Jyvien rikkoutuminen sekä säilöntäaineen tasainen levitys ja riittävä annostelu ovat edellytyksiä säilönnän onnistumiselle. Tämän jälkeen jyvämassa tiivistetään ja säilötään ilmatiiviisti joko siiloon tai tuubiin. Tiivistämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, kun puintikosteus on matala. Tiivistämisen varmistamiseksi siilon päälle voidaan laittaa painot.

Nopea työskentely on tärkeää, koska mikrobit lisääntyvät puinnin ja säilönnän välisen viiveen kasvaessa. Jos puintikosteus on 30 %, viive voi olla korkeintaan 12 tuntia. Puintikosteuden ollessa 25 %, viive voi olla enintään 24 h. Jos säilöntää ei pysty aloittamaan tässä aikataulussa, jyvät kannattaa käsitellä propionihapolla. Viivettä aiheuttavat mm. käytettävissä oleva työvoima ja myllyn kapasiteetti. Työskentelyn pitää olla myös mahdollisimman yhtäjaksoista. Työn keskeytyessä yön ajaksi suositellaan siilon peittämistä. Säilymisen varmistamiseksi ja syöttövaiheessa tapahtuvan pilaantumisen estämiseksi syötön voi aloittaa aikaisintaan 1-2 kuukauden kuluttua säilönnästä. Syöttövaiheessa syöttörintauksen tulisi edetä 10-20 cm päivässä lämpenemisen ja pilaantumisen välttämiseksi. Siistit leikkuupinnat ja jätteiden poisto ovat myös tärkeitä.

Kokonaisten jyvien säilöntä

Kokojyväsäilöntä sopii parhaiten puintikosteuden ollessa alle 20 %. Säilöntäaineen annostus ja kustannukset kasvavat viljan kosteuden lisääntyessä. Säilöntäaineella käsitellyt jyvät voidaan varastoida kasaan lattialle ilman peittämistä. Kokonaisia jyviä voidaan säilöä myös ilmatiiviiseen siiloon ilman säilöntäainetta. Säilyminen perustuu mikrobien kasvun estämiseen joko säilöntäaineella tai hapettomilla olosuhteilla. Säilönnän onnistumisen kannalta on tärkeää jyvien säilyminen rikkoontumattomina sekä säilöntäaineen tasainen levitys ja riittävä annostelu. Säilöntäaine annostellaan viljaan suuttimilla siirtoruuvissa. Lämpötilan seuranta

Viljan tuoresäilöntä

esim. antureilla antaa tietoa säilymisen onnistumisesta. Ennen ruokintaa kokojyväsäilötty vilja on jauhattava. Ruokintakäytön voi aloittaa pian säilönnän jälkeen.

Säilöntäaineen valinta ja käyttömäärä

Muurahais- ja maitohappopohjaiset säilörehun säilöntäaineet sopivat murskeviljan säilöntään, kun puintikosteus yli 30 %. Maitohappobakteereita sisältävät säilöntäaineet toimivat myös varmemmin kosteammalla viljalla, jossa käyminen on kuivaa voimakkaampaa. Kuivemman viljan säilöntään on murskesäilönnässä käytettävä homeiden kasvua estäviä säilöntäaineita. Hapoista tehokkain on tässä mielessä propionihappo. Myös sorbaatit ja bentsoaatit estävät homeiden kasvua. Kuivemmille viljaerille sopivat myös ureapohjaiset säilöntäaineet, joiden tehoaineena on ureasta muodostuva ammoniakki.

Markkinoilla on useita erilaisia valmisteita, joissa on vaihteleva määrä erilaisia säilöntäaineita. Yleistason ohje murskesäilönnässä on noin 4–5 litraa/viljattonni. Annosteluohjeet kannattaa tarkastaa valmistekohtaisesti. Esimerkiksi propionihapon osuuden ollessa matalampi tarvitaan korkeampaa annostustasoa. Murskeviljaa on säilötty myös melassilla. Annosteluperiaate on noin 10 kg sokeria eli noin 20–25 kg melassia viljattonnia kohti. Melassi on liuotettava veteen. Kokojyväsäilöntään sopivat säilöntäaineeksi propionihappo (6–10 litraa/viljattonni) tai urealiuos (50–70 litraa 40 % urealiuosta/viljattonni). Molempien annostusta lisätään viljan kosteuden lisääntyessä.

Jos säilöttävässä viljassa on palkokasveja (herne ja härkäpapu), pitää säilöntäaineen annostusta lisätä 1–2 litraa/tn molemmilla säilöntätavoilla. Epätasaisesti tuleentunut kasvusto, pitkäksi venyvä säilöntäaika tai epävarmuus säilöntäaineen annostelutasaisuudesta ovat myös syitä lisätä säilöntäaineen annostusta.